MIELIPIDE

Lähetä mielipidekirjoitus Toivomme napakoita, enintään yhden liuskan pituisia kirjoituksia (alle 2 000 merkkiä välilyönteineen). Julkaisemme kirjoituksen nimimerkillä vain poikkeustilanteessa. Lähetä kirjoitus osoitteeseen lukijalta@maaseuduntulevaisuus.fi tai Maaseudun Tulevaisuus, PL 440, 00101 Helsinki. Liitä mukaan yhteystietosi.

YLIÖ

Tasausvarauksesta apua tilojen tulovaihteluun

Kohtuullisten vuosien jälkeen tästä vuodesta näyttää syntyvän tilojen talouden kannalta synkkä tuotantosuunnasta riippumatta.

Venäjän tuontikiellot painavat maidon hintaa ja odotettavissa olevat heikot satotasot painavat kasvinviljelytilojen taloutta. Toisaalta rehukustannusten nousu pienentää sianlihantuotannon katetta.

Vakautusraha olisi tarpeen, mutta keinoja on nykyisellään hyvin rajoitetusti käytössä. Vaikka tähän hätään auttavia keinoja on rajallisesti, verotuksen ja riskienhallinnan keinovalikoimasta saattaisi löytyä ratkaisu tulovaihteluiden tasaamiseen tulevaisuudessa.

Suomessa maatalouden verotuksessa on monien muiden maiden tapaan käytössä tasausvarausjärjestelmä. Se on tarkoitettu vuosien välisen verotettavien tulojen tasaamiseen tai investointiin varautumista varten.

Nykyisellään maatalouden puhtaasta tulosta voi vähentää 0-40 prosentin suuruisen tasausvarauksen, joka on kuitenkin vähintään 800 ja enintään 13 500 euroa.

Varauksen voi käyttää maatalouden investointeihin ja sen voi vähentää maatalouden hankinta- ja perusparannusmenoista. Jos varausta ei pureta hankintoihin, se tuloutetaan viimeistään kolmantena verovuotena.

Vuonna 2011 Vanhasen toisen hallituksen asettama maatalouden kannattavuusryhmä ehdotti tasonkorotusta tasausvaraukseen, mutta ehdotusta ei toteutettu.

Nykyinen tasausvarausjärjestelmä on peräisin vuodelta 2001. Maatalous on kuitenkin muuttunut rajusti 15 vuodessa. Tilakoon kasvun myötä myös viljelijöiden riskit ovat kasvaneet mittaluokkaa suuremmaksi.

Tasausvarauksen päivitys tulisi ottaa kansallisen maatalouspolitiikan asialistalle. Varauksen ylärajaa tulisi korottaa ja verojaksoa pidentää.

Koska maatalouden tuloriskit ovat kasvaneet viime vuosina, tasausvarauksien varaan voitaisiin myös rakentaa laajempaa maatalouden tuloriskeihin keskittyvää välinettä.

EU:n lainsäädäntö on jo jonkin aikaa mahdollistanut viljelijöiden tulojentasausvälineiden kehittämisen. Valtio voi tukea viljelijöiden keskinäisen rahaston tarjoamaa tulojen vakauttamisvälinettä. Tulovakuutuksen tavoin toimivasta välineestä voidaan maksaa korvausta, jos maatalousansiot putoavat yli 30 prosenttia edellisten vuosien keskiarvosta. Korvauksen enimmäismäärä on 70 prosenttia 30 prosentin rajan ylittävästä tulonmenetyksestä.

> Maatalouden tuloriskit eivät ole ainakaan vähenemässä.

Lainsäädännön ehdoissa todetaan yksiselitteisesti, että vakautusrahastojen alkupääoma ei kuitenkaan saa olla peräisin julkisista varoista. Vaadittavan pääoman keräämiseen liittyy kuitenkin haasteita ja käytännön kysymyksiä.

Porkkana pääoman keräämiseen on enimmillään 65 prosentin tuki tulojentasausvälineen maksamista korvauksista. Tukea voidaan antaa myös rahaston hallinnollisiin kustannuksiin. Tulojen vakauttamisvälineen vuosittain keräämät maksut eivät kuitenkaan välttämättä riitä viljelijöille maksettaviin korvauksiin, jos tulonmenetykset ovat suuria.

Yksinkertainen ratkaisu rahaston pääoman keräämiseen on tasausvarauksen kehittäminen: hyvinä vuosina voisi voittoa sijoittaa rahastoon ja huonoina vuosina varauksia tulouttaa. Kutsutaan tätä viljelijöiden keskinäiseen rahastoon kohdistuvaa varausta rahastovaraukseksi.

Rahastovarauksen voisi vähentää nykyiseen tapaan maatalouden käyttöomaisuushyödykkeiden hankinta- ja perusparannusmenoista. Erona nykyiseen tasausvaraukseen olisi, että veroilmoituksella tehtävän virtuaalisen varauksen sijaan varaus tai osa siitä todella talletettaisiin rahastoon, kuten tehtiin tasausvarausta edeltäneen investointivarauslain aikana.

Rahastoon tehdyt varaukset olisivat viljelijän käytössä investointeihin tai tuloutettavaksi, omansa rahastosta saisi aina pois.

Samalla varauksista kerättyä pääomaa voitaisiin kuitenkin hyödyntää viljelijöiden yhteisen tulojen vakauttamisvälineen perustana olevana keskinäisenä rahastona, tulonvakautussääntöjen mukaisesti. Tällöin rahastolta tulovakuutuksen ostanut viljelijä olisi oikeutettu korvauksiin, jos hänen maataloudesta saatavat tulot tippuvat yli 30 prosenttia edellisten vuosien keskiarvosta.

Mahdollinen valtion tuki korvausmaksuihin nostaisi viljelijöiden tulotasoa. Vuonna 2014 tulonmenetyksen ehto olisi täyttynyt useilla tuotantosuunnilla ja korvausta olisi voitu hyödyntää. Todennäköisesti samoin käy tänä vuonna.

Nykyisellään viljelijöiden keskinäisten rahastojen sekä tulojen vakauttamisvälineen muodostumista hidastavat lähinnä lainsäädäntöön liittyvät esteet.

Tulojen vakauttamisvälineen korvauskynnyksen perusteeksi tulisi muodostaa yleiset hintaindeksit maatalouden päätuotteille. Indeksien avulla voidaan osoittaa kaikille saman tuotantosuunnan tiloille yhtenäinen korvauskelpoisuus, vuosi- tai jopa kuukausitasolla.

Tulonmenetysten tarkastelu yleisellä tasolla välttää tilakohtaisuuteen liittyvät moraalikadon, hallinnollisen taakan ja korvausten viivästymiseen liittyvät ongelmat.

Nykyinen EU:n lainsäädäntö ei mainitse indeksien käyttöä tulojenvakauttamisvälineen pohjana, jolloin säännöt indeksien käytölle tulee luoda. Lisäksi muutoksia tarvittaisiin kansalliseen lainsäädäntöön tasausvarauksen osalta.

Rahaston perustamiselle on selkeä tarve, jotta instrumenttia päästäisiin hyödyntämään. Viljelijöiltä vaadittaisiin aktiivisuutta keskinäisten rahastojen perustamiseksi ja tietoisuutta mahdollisuuksista tulisi lisätä.

Alan tutkimus on kuitenkin vahvasti kehittymässä Suomessa. Valtion, tutkimuksen ja viljelijöiden yhteistyötä tarvitaan, sillä maatalouden tuloriskit eivät ole ainakaan vähenemässä.

Olli Niskanen
Petri Liesivaara
Kirjoittajat ovat tutkijoita Luonnonvarakeskuksessa.

VERKOSSA SANOTTUA

Sudet kiihdyttävät

Susikeskustelu kiihtyi alkuviikolla MT:n Facebook-seinällä, kun Keski-Pohjanmaalla Sievissä myönnettiin vain yksi kaatolupa lampaita raadelleille susille. Myös maanantain Maaseudun Tulevaisuuden pääkirjoitus petopolitiikasta tuotti kommentteja.

Paljon tarvittiin raatoja ja isot tappiot farmarille (korvaukset ei täysimääräisiä).
Arja Nieminen

Auttaako yhden suden kaato, kun laumassa on useita ihmiseen siedättyneitä yksilöitä?
Hanna Lokonen

Hirviästi varmaan se yhen suden tappaminen auttaa. Koko lauma vaan monttuun!
Janita Ruhala

Hyvä! Susi lähti, ei maajussi... Oikeus vielä voitti. Jippii! :)
Satu Uotila Os Pämppi

Kuka korvaa menetetyt eläimet? Loppuuko tappaminen yhden suden poistamisella muonavahvuudesta?
Kaisa Tolonen

Pitää olla joka luvasta tyytyväinen, josko niihin muihin lauman susiin tulis pikku ropaus sitä ihmisarkuutta, mitä näissä korpien asukeissa pitäisi olla. Toivon totisesti, että kaato onnistuu ja muitakin säikytetään samalla.
Pirjo Junnila Os Holm

Luultavasti kaatoluvan ehdot niin mahdottomia, ettei kaato onnistu. Ainakin meille kerran annettiin lupa, että saa ampua omalta pellolta, valoisaan aikaan, ei saa ajaa, eikä käyttää syöttiä.
Tapio Rintala

Voi, voi, kukkahatut ja kettutytöt voi nousta kapinaan ja vihreät terroristit lähtevät liikkeelle hukattujen hukkien puolesta. Yksi hukka pois pelistä, se ei ole hukkainvestointi, vaan maalaisjärjen riemuvoitto. Lisää kaatolupia kiitos!
Ville Kuivalainen

Lain kunnioitus alkaa olla maaseudulla historiaa, muu yhteiskunta kun on hylännyt sen asukkaiden tarpeiden kuuntelemisen jo suurilta osin.
Markku Mehiläinen

Eliittiä ei kiinnosta kuunnella paikallisia ihmisiä. Ei sitten tarvitse punavihreässä kuplassa ihmetellä, jos korpilaki alkaa toimia.
Juhani Vinberg

Se mikä ei ole oikeus ja kohtuus, se ei voi olla lakikaan. Näin totesi jo Olaus Petri 1616 ilmestyneissä tuomarinohjeissaan. Tämä nykyinen susipolitiikka on kyllä kaukana oikeudesta- ja kohtuudesta.
Juha Kilpeläinen

Hallitus vatuloi luonnon suojelussa...
Seppo Maanpää

Tällainenkin on tehty, mutta eipä ole jostain syystä MT:n uutiskynnystä ylittänyt. Hyvä että pääkirjoituksessa sentään asiaa pohditaan.
Heikki Mäkinen

Heikki Mäkinen viittaa kolmisen viikkoa sitten perustettuun kansalaisaloitteeseen vahinkoa aiheuttavista susista. Se on kerännyt reilut 650 kannattajaa: www.kansalaisaloite.fi -> Haittaa tai vahinkoa aiheuttaviin susiin puututtava.

Liikkuva lääkäriasema kyliä kiertämään

Linja-auton kokoinen. Sisällä lääkärin vastaanottotilat. Lääkäri, sairaanhoitaja, kuljettaja.

Laitteet, kuten normaalilla vastaanotolla. Toiminnat kuin terveyskeskuksessa verikokeineen.

Tilaat ajan autoon kotikonnullesi. Autossa on mukana lääkekaappi.

Useamman naapurikunnan yhteinen hanke. Kiertää naapurikuntien syrjäkyliä. Ei tarvitse pikkujuttujen takia lähteä kirkolle jonottamaan.

Terveyskeskuksissa hoidetaan sairaalakuntoisia. Ajoittain autossa on mukana erikoislääkäreitä.

Hammaslääkärikin – eli autoon vaihdetaan tarvittaessa varustus.

Rauno Kallunki
Salla

LUKIJAN KUVA

ANTERO YLITALO

Puolukkasato valmistuu

Antero Ylitalo arvioi, että Toholammin kankailla päästään puolukkaan viimeistään ensi viikolla. Kuva kertoo kypsyysasteen viime sunnuntaina. ”Elokuun intiaanikesä nopeutti kypsymistä”, Ylitalo kirjoittaa.

Metsäkone on ruhjonut maaseudun elinkeinot

Ilkka Herlin toteaa vierailijan kirjoituksessa (MT 26.8.), että kaupunkeihin muuton keskeinen syy on suurmaatalous.

Todellisuudessa muuton alkusyy ovat metsäkoneet, suurmaatalous on niiden seurausilmiö.

Metsäkoneet tuotiin metsään väkivalloin väärinymmärretyn tehokkuuden seurauksena. Tehokkuutta mitataan puunkorjuussa työtunnin kuutiometreillä kuutiometrin kustannusten sijasta.

Metsävarustetun maataloustraktorin yksikkökustannukset ovat metsäkoneen kustannuksia alemmat, vaikka metsäkoneen tuntituotos on maataloustraktorin tuntituotosta korkeampi.

Tällaisen tehokkuuskäsityksen seurauksena puunkorjuusta syrjäytettiin 1960-luvulla viljelijät urakoitsijoina ja maataloustraktorit korjuun koneina. Ansioiden loppuminen romahdutti maatilojen talouden. Suuri osa viljelijöistä lopetti tilanpidon ja muutti Suuressa muutossa kaupunkeihin.

Siitä alkoi pellolla suurmaatalous ja metsässä puun kesäkorjuu, jotka soveltuvat huonosti Suomen luonnonoloihin. Pellon työt ovat kesätöitä ja puunkorjuu talvityötä. Korjuun kustannukset ovat talvella alimmillaan ja metsän vauriot vähimmillään.

Mikä olisikaan tänä päivänä järkevämpää kuin maatilojen koneiden käyttö kesällä pellolla ja talvella metsässä. Maatilojen kannattavuus paranisi, kun tilojen koneiden käyttö tehostuisi. Puunkorjuun urakointi voisi antaa ainakin 20 000 tilalle noin 20 000 euron ansion noin kolmen talvikuukauden urakointityöstä. Suurmaatalouden tarve vähenisi ratkaisevasti.

> Puunkorjuun urakointi voisi antaa ainakin 20 000 tilalle noin 20 000 euron ansion noin kolmen talvikuukauden urakointityöstä.

Metsässä metsäkoneet saattaisivat tulla tarpeettomiksi. Puun kesäkorjuu ja metsien avohakkuu loppuisivat.

Kesäkauden puun käyttö turvattaisiin puun lumivarastoinnilla.

Metsäyhtiöiden raskaan puunhankintaorganisaation tilalle tulisivat puunhankinnan yrittäjät, jotka avustaisivat metsänomistajia puunkorjuun ja kuljetuksen järjestämisessä niin kuin muissakin Euroopan maissa.

Metsäkoneiden tuominen Suomen metsiin on ollut maan talouselämän kaikkien aikojen suurin talouspoliittinen moka. Sen vuotuiset kustannukset ovat tänäkin päivänä noin 200 miljoonaa euroa.

Lauri Vaara
maatalous- ja metsätieteitten tohtori
valtiotieteen tohtori

Perustulosta apua lapsiperheiden köyhyyteen

Lapsiperheköyhyys on kääntynyt kasvuun ja koskee yhä useammin myös perheitä, joissa vanhemmat ovat työssä. Ongelma ja sen torjuminen on otettava vakavasti.

Perheen varattomuus kaventaa lapsen mahdollisuuksia tavanomaiseen lapsuuteen. Tämä johtaa ulkopuolisuuteen ja vaikuttaa kielteisesti lapsen hyvinvointiin ja terveyteen. Toimeentulohuolet kuormittavat paitsi vanhempia myös lapsia, jotka kantavat huolta perheen taloustilanteesta.

Kaikilla lapsilla on oikeus riittävään elintasoon, harrastuksiin, lepoon ja leikkiin. Vanhempien jaksaminen, kodin ilmapiiri ja mahdollisuus tehdä samoja asioita kuin muutkin lapset ovat tärkeitä lapsen hyvinvointia rakentavia tekijöitä.

Osa-aikatyön yleistyminen lisää lapsiperheiden köyhyyttä. Erityisen tiukoilla ovat yksinhuoltajaperheet.

Työ on parasta sosiaaliturvaa -hokema ei pidä enää samalla tavalla paikkaansa kuin ennen. Tilastokeskuksen uusimman tulonjakotilaston mukaan pienituloiseen kotitalouteen kuuluvista lapsista 64 prosenttia kuului perheeseen, jossa on ainakin yksi työssäkäyvä vanhempi.

Työmarkkinoiden muutoksen ohella lapsiperheköyhyyttä kasvattaa perhe-etuuksien rapautuminen. Mitä pienempiä perheen palkkatulot ovat, sitä kipeämmin perhe-etuuksien leikkaukset iskevät.

Lapsilisän keskimääräinen reaaliarvo on tällä hetkellä 30 prosenttia alempi kuin vuonna 1994. Myös kotihoidon tuen taso on huomattavasti matalampi kuin 20 vuotta sitten.

Vanhempainpäivärahojen minimitason pienuudesta Suomi sai huomautuksen Euroopan neuvoston sosiaalisten oikeuksien komitealta.

Lapsiperheköyhyyden torjuntaan tarvitaan uusia keinoja. Hallitusohjelmaan sisältyvä perustulokokeilu on mahdollisuus kehittää keinoja pienituloisten lapsiperheiden toimeentulon turvaamiseen.

Perustulon avulla voitaisiin nykyistä paremmin ehkäistä esimerkiksi osa-aikatyötä tekevien vanhempien perheiden köyhyyttä.

Hallitusohjelman mukaan lasten ja nuorten keskeisten vapaa-ajan toimintojen järjestäminen olisi kunnille jatkossa vapaaehtoista. Kunnan ei tarvitsisi jatkossa enää noudattaa esimerkiksi nuorisolain, kirjastolain, liikuntalain ja taiteen perusopetuksesta annetun lain säännöksiä, mikä tarkoittaa että kuntien tarjoamat edulliset harrastusmahdollisuudet ovat vaarassa rapautua.

Hallitusohjelmassa karsitaan myös koululaisten kerhotoiminnan rahoitusta. Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan enimmäismaksut aiotaan kaksinkertaistaa. Yhä useammat harrastukset jäävät kalleutensa vuoksi monen lapsen ja nuoren ulottumattomiin.

Hallitusohjelmassa on myönteistä, että siinä luvataan ottaa käyttöön päätösten lapsi- ja perhevaikutusten arviointi. Hallitusohjelmaan kirjattujen leikkausten lapsi- ja perhevaikutukset on välttämätöntä arvioida viimeistään nyt, ennen niiden toimeenpanoa.

Näin leikkausten vaikutuksia voidaan arvioida tarkemmin ja myös lieventää niitä erityisesti heikommassa asemassa olevien lasten ja perheiden kannalta.

Esa Iivonen
johtava asiantuntija, Mannerheimin Lastensuojeluliitto
Kirsi Pollari
erityisasiantuntija, Lastensuojelun Keskusliitto
Mirella Huttunen
kotimaan vaikuttamistyön päällikkö, Suomen Unicef

Opintotuen leikkauksia tulisi vielä harkita

Suomessa on vihdoinkin hallitus, joka kykenee tekemään päätöksiä. Tuntuu hyvältä, kun tietää, että valtakunnan asiat ovat hoidossa. Vastuuta kannetaan.

Kansan etu on nöyrä päätöksentekijä, ja sellaisia toivon ministereiden olevan.

Uskon, että hallitusneuvotteluissa tehtyjen säästöpäätösten iso linja oli pakon sanelema. Yksi päätös kuitenkin huolettaa eniten, ja siihen toivon vielä nöyrää harkintaa.

Opintotuen suuri leikkaus tuntuu harkitsemattomalta, vaikka velkaantumisen mahdollisuuksia opiskelijoille parannetaankin samalla.

Jouduin aikoinaan itse opiskelemaan velaksi. Maailma oli silloin toisenlainen: Korkeakoulututkinto tarkoitti varmaa työtä ja hyvää palkkaa.

Nyt puolet ikäluokasta käy korkeakoulun. Akateemisia ihmisiä on leipäjonoissa, ja maassamme on yli tuhat työtöntä tohtoria.

Korkeakoulututkinto ei ole enää kullanarvoinen asia, vaikka siitä paljon hyötyä onkin. Onkin väärin, että oppiarvon eteen joutuisi jatkossa ottamaan jopa kymmeniätuhansia euroja velkaa, kuten jotkut keskustan suorasanaiset nuoret ovat sanoneet.

Pelkoni on tämä: Nuori ihminen, joka ei ole siinä onnellisessa asemassa että mieleinen opinahjo löytyy omalta kotiseudulta ja vanhempien suoran tuen läheltä, voi joutua jättämään koulut haaveeksi. Tai vaikka kouluun mentäisiinkin, jää koulutus kesken, kun rahat loppuvat.

Keskusta puhuu paljon siitä, että velaksi elämisen on loputtava. Se on oikein. Mutta onko oikein se, että pakotamme kotoaan muuttavat nuoret elämään velaksi puoli vuosikymmentä tai jättämään koulut kesken?

Eikö meidän pitäisi kannustaa ja tukea nuoria kaikin keinoin elämän polulla? Jokaisella ei ole vauraita vanhempia antamassa satoja euroja kuukausirahaa. Elämä korkeakoulukaupungissa on kallista.

Toivon, että päättäjämme harkitsevat asiaa vielä. Kyse on nuorten elämästä ja opintien sujumisesta. Annetaan heidänkin elää, kuten opetamme: Sivistyen ja syömävelkaa ottamatta.

Torsti Lahtinen
Ylivieska

TEKSTIVIESTIT

Herlinille

Maaseudun autioksi halusivat Lipponen ja Hemilä. Onneksi jotkut uskalsivat jäädä ruokaa tuottamaan.
Maalainen

Aseista

Terveitten miesten käsissäkään ei puukko, kirves tai metsästysase muutu konekivääriksi.
Emppu

Bulkkia

Kun puhutaan bulkkimyynnistä, niin kun tuottaja myy eläimiä teurastamolle, on se todellakin bulkkia. Suoramyynti on ainoa pelastus.
J K. Hausjärvi

Mistä vihannekset?

MT 28.8 selvitti kotimaisen lihan, kalan ja juustojen osuuden huoltoasemilla. Missä on kotimaisten vihannesten osuus?
Tietoa vailla

Hinnat

Samapa tuo, vaikka VR tai joku muukin laskisi hintojansa, koska ei jää koskaan muutenkaan rahaa ostaa mitään?
Ei nimimerkkiä

Kolutusta

Kannattaisiko tehdä rikoksen, että työtön pääsisi hyviin oloihin ja opetettaisiin hyvän ammatin?
Työtön

Termeistä

Synnyttäminen on muotia: uutistenlukija kertoi hyvästä pöllövuodesta koska ”pöllöjen synnyttäminen on sujunut hyvin”.
Kätilöksi pöllölle?

Ennen vanhaan Suomessa oli vielä rautateitä. Nykyisin on vain junaratoja.
:)

Missä ovat maanviljelijät ja emännät. Kaikki vaan yrittää.
Maaseudun asukas

Hyvä vero

Lentovero ehdottomasti käyttöön, olisi tasapuolinen kaikille käyttäjille.
Joskus reissaava

Eläke

Turhaan maanviljelijät maksavat Mela-maksuja. Peruseläke tulee silti.
Melkoista

Hintavertailua

Maidon tuottajahinta kai noussut justiin, koska Polar-juuston hinta nousi 7,2 prosenttia S-marketissa.
Etelä-Pohjanmaalta

Sudet

Monesti tiloilla, joista susi syö eläimen, on näkynyt tassun jälkiä pihalla jo kauan ennen viimeistä yötä. Selvä varoitus! Silloin heti susiaita pystyyn.
Aitaaja

Sähköä

Tarvitaanko Pyhäjoen ydinvoimalaa enää, kun Eurajoen 3 alkaa tuottaa sähköä? Lisäksi muun muassa tuuliaurinkovoimalat lisäävät tuotantoa.
Uusiutuvaa

Tuet

Valtion avustuksille tuloraja lapsilisiin ja asumistukiin. Tuet ovat sosiaalitukea vähävaraisille, eikä niitä ole kaikille tarkoitettu.
Kansanhuoltolaki

Ota kantaa tekstiviestillä
Jaa mielipiteesi muiden lukijoiden kanssa. Lähetä enintään 160 merkkiä pitkä viesti numeroon 173 172. Kirjoita viestin alkuun tunnusteksti MT LU (huomaa tyhjät välilyönnit). Viestin hinta on 50 senttiä.